

Studiedag: "Tussen mens en recht. Politie als hoeder van mensenrechten: feiten en dilemma's"

Mensenrechten: een moeilijk begrip voor de politie? – Eddy De Raedt

Studiedag CPS – 5 juni 2013 te Mechelen

Wie zijn wij?

- Geïntegreerde politie
 - Federale politie
 - Federale gerechtelijke politie
 - Centrale diensten – DGJ/DJB
 - Structuur (Matrix)
 - 4 activiteiten
 - Analyse (beeldvorming)
 - Coördinatie
 - Steun
 - Controle
 - 2 niveau
 - Niveau van een onderzoek
 - Niveau van een **programmadossier** (artikel 95 WGP)

Mensenrechten: een moeilijk begrip voor de politie?

1. Theoretisch kader: Artikel 1 WPA
2. Feitelijke werking:
 - Programmadossier (Artikel 95 WGP)
 - Rondtrekkende daders
3. Toetsing theorie en feitelijke toestand
 - Detectie van **toekomstige** spanningsvelden
4. Samenvatting

Mensenrechten: een moeilijk begrip voor de politie?

1. Theoretisch kader
2. Feitelijke werking
3. Toetsing van theorie aan de feiten
4. Enkele besluiten

Theoretisch kader

- Startpunt = artikel 1 WPA (BS, 5 augustus 1992)
- Waarom?
 - WPA verwijst naar het EVRM
 - Direct in de parlementaire stukken
 - Indirect als gevolg van Pinksterplan
 - Artikel 1 WPA = anker artikel

Artikel 1 WPA: drie belangrijke principes

- Het gezagsprincipe

“vervullen hun opdrachten onder het gezag en de verantwoordelijkheid van de overheden”

Artikel 1 WPA: drie belangrijke principes

- Het democratisch beginsel

“waken over en bijdragen tot de bescherming van de individuele rechten en vrijheden, evenals tot de democratische ontwikkeling van de maatschappij”

Artikel 1 WPA: drie belangrijke principes

- Het legaliteitsbeginsel

“Om hun opdrachten te vervullen, gebruiken zij slechts dwangmiddelen onder de voorwaarden die door de wet worden bepaald”

Mensenrechten: een moeilijk begrip voor de politie?

1. Theoretisch kader
2. **Feitelijke werking**
3. Toetsing van theorie aan de feiten
4. Enkele besluiten

Programmadossier

Artikel 95 WGP:

"Programma's die in het raam van de bestrijding of de opvolging van **specifieke fenomenen** een geïntegreerde gerechtelijke en bestuurlijke aanpak vereisen, worden uitgewerkt door de algemene directie gerechtelijke politie, onder het gezag van de twee ministers, zonder afbreuk te doen aan hun respectieve bevoegdheden".

Nationaal Veiligheidsplan 2012-2015

- Aantal prioriteiten, waaronder "eigendomsriminaliteit gepleegd door rondtrekkende daders"

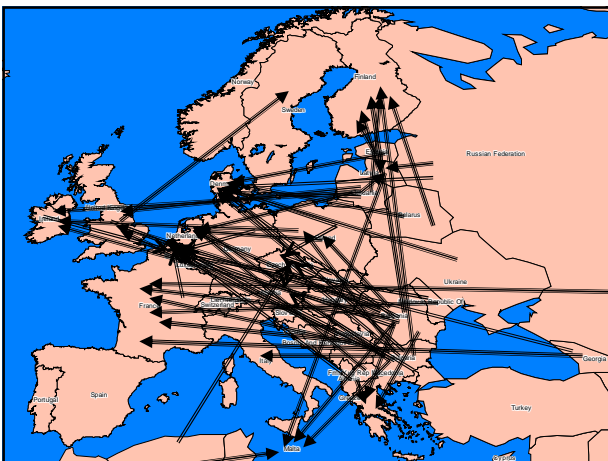

Stap 1 van een programmadossier

Definitie

Vereniging van misdadigers

- die systematisch woninginbraken (...) pleegt;
- afkomstig: Oostbloklanden of sedentaire dadergroep;
- opereren vanuit het buitenland, of vanuit de grote agglomeraties in België;
- belangrijk aantal feiten/groot gedeelte van het grondgebied;
- mogelijk gebruik van minderjarigen.

Ontwikkeling van een programmadossier

- beleidsvoorbereiding
 - **Analyse:**
 - Van het probleem
 - Plan van aanpak
- beleidsuitvoering
 - **Coördinatie:**
 - Periodiek overleg met alle actoren
 - Intern, extern
 - **Steun**
 - Advies verlening
- Beleidsevaluatie
 - **Controle**
 - Performantie-indicatoren
 - Bijsturing

Ontwikkeling van een programmadossier

Analyse:

- Probleemstelling:
 - Zeer mobiele daders
 - Verandering van naam
 - Talrijk (inzet van minderjarigen)
 - Gefragmenteerde criminaliteit
- Gevolg: moeilijke rechtshandhaving

Ontwikkeling van een programmadossier

Analyse aanbod:

Integrale veiligheidsketen:

- Bestuurlijk- administratief
 - Gerechtelijk
 - Nazorg slachtoffers
 - Opvolging van daders
 - Internationale aanpak
- Geïntegreerde werking

Ontwikkeling van een programmadossier

Coördinatie

- Periodiek overleg met overheden
 - 6 maandelijks overleg met sleutelfiguren
 - Periodiek overleg met gerechtelijke overheden
 - Netwerking (intern – extern)
- Steun
 - Signaalfunctie naar overheid

Ontwikkeling van een programmadossier

□ Controle

- Performantie-indicatoren

Mensenrechten: een moeilijk begrip voor de politie?

1. Theoretisch kader
2. Feitelijke werking
3. **Toetsing van theorie aan feiten**
4. Samenvatting

Mensenrechten: een moeilijk begrip voor de politie?

1) Toetsing

- Artikel 1 WPA (drie beginselen)
- Uitwerking programmadossier

2) Projectie naar de toekomst (MLT –LT)

3) 7 mogelijke spanningsvelden

1. Veelvoud aan actoren

- Andere actoren betreden het veld: bijzondere inspectiediensten, bewakingsondernemingen, openbare diensten...
- **Regelgeving:**
 - **Bescherming coherent?**
 - **Is interactie mogelijk?**

2. Meer druk op proportionaliteit

- Beperkte "impact"
- Instrumenten rechtshandhaving
 - Vb toepassing verdrag van Prüm
- Nieuwe "recepten"
 - Versterkt bestuur
 - VIP
 - Overdracht van strafuitvoering
 - Financieel onderzoeken
 - Sociale fraude
- **Toepasbaar op één bepaald dadertype?**

3. Hoe benoemen ?

- Signaalfunctie
 - Naar het brede publiek
 - Naar overheden
 - Vb afsluiten van internationale akkoorden
- Benoeming
 - Rondtrekkende dadergroepen
 - Sedentaire dadergroepen
 - Family structured clans, with of minors
 - Mobile organised crime groups
 - Stadsbendes..
 - Irish travellers...
- Hoe ver kunnen we hier in gaan?

4. Grenzen van informatie-inwinning

- Basis van informatie-inwinning:
 - Artikel 44/1 WPA
 - "Concreet belang"
 - Artikel 44/2 WPA
 - Privacy wet 8 december 1992
- Hoe ver gaan daar in?
 - Vb gebruik van aliasen

5. Grenzen van informatie-mededeling

- Basis van informatie-mededeling:
 - Artikel 44/1 WPA
 - 'enkel'worden medegedeeld aan...
 - Publiekrechtelijke personen via KB
 - Privaatrechtelijke personen: niet toegelaten
- Kunnen we deze beperkingen handhaven?

6. Regie door overheden

- Politiediensten zijn uitvoerende organen
 - Beleidsvoorbereiding
 - Beleidsbeslissing
 - Beleidsuitvoering
- Politie is vaak "linking pin"
 - Bestuurlijk versus gerechtelijk
 - Algemeen versus bijzonder bestuurlijk
 - Overheid versus private sector
 - Centraal / gedecentraliseerd/gedeconcentreerd
- Hoe ver kunnen/moeten we als politiedienst hier in evolueren?
 - Regie door de politie?

7. Nieuwe technologieën

- De technologie verleidt:
 - Camera
 - ANPR
 - Intelligente camera's – verdachte handelingen
 - Vele andere toepassingen (cfr aanbeveling nr 04/2012 van 29 februari 2012 Privacy commissie)
 - Biometrische gegevens
 - Vingerafdrukken, stemherkenning...
- Juridisch kader

Mensenrechten: een moeilijk begrip voor de politie?

1. Theoretisch kader
2. Feitelijke werking
3. Toetsing van theorie aan de feiten
4. **Samenvatting**

 Samenvatting

Toetsing theorie en feiten

- Theorie: Artikel 1 WPA
 - Gezagsbeginsel
 - Democratisch beginsel
 - Legaliteitsbeginsel
- Feiten
 - Rondtrekkende dadersgroepen:
 - Zeer mobiel
 - Naamverandering
 - Gefragmenteerd
 - Talrijk (minderjarigen)
 - Aanpak: analyse, coördineren, steun, controle

 Samenvatting

- Detectie van toekomstige spanningsvelden
 - Veelvoud aan actoren
 - Proportionaliteit
 - Benoemen
 - Informatie-inwinning
 - Informatie-mededeling
 - Overheden en regie
 - Nieuwe technologieën

 Samenvatting

- Spanningsveld
 - Geen dilemma
 - Geen keuze
 - Normgebonden bevoegdheid (mensenrechten verdragen geen discretionaire bevoegdheid)
- Anticiperen
 - Helderere regelgeving
 - Waarden
 - Leiderschap
 - Controle
